

Uz sākumlapu>Tiesību akti un judikatūra>Valsts tiesību akti

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [ro](#)

rumāņu

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Swipe to change

Valsts tiesību akti

Rumānija

Šajā vietnē ir sniegta informācija par Rumānijas tiesību sistēmu, kā arī kopsavilkums par Rumānijas tiesību aktiem.

Valodas versijai, kuru skatāties, nav oficiāla tulkojuma.

Šeit ir šī satura mašintulkotājs. Tā mērķis ir tikai palīdzēt saprast, par ko ir teksts. Šīs lapas īpašnieks neuzņemas pilnīgi nekādu atbildību par šī mašintulkotāja kvalitāti.

-----latviešu-----bulgāruspāņučehuāngļufrancūhuorvātuītalijietuviešuungārumaltiešu
nīderlandiešuportugāļuslovākuslovēņusomuzviedru

Tiesību avoti

Tiesību avoti Rumānijā ir:

Rumānijas konstitūcija;

likumi, ko pieņēmis Parlaments (konstitucionālie likumi, pamatlikumi un vienkāršie likumi);

Rumānijas prezidenta dekrēti;

valdības normatīvie akti (rīkojumi, ārkārtas rīkojumi, lēmumi);

valsts centrālās administrācijas normatīvie akti (ministru pavēles, norādījumi un noteikumi);

pašvaldību administrācijas (reģionu pašvaldību, vietējo pašvaldību, Bukarestes padomes) normatīvie akti;

ES tiesību akti (regulas, direktīvas);

starptautiskie nolīgumi, kuru puse ir Rumānija.

Juridisko instrumentu veidi – apraksts

Rumānijas tiesiskajā regulējumā ietilpst šādi normatīvie akti:

Rumānijas augstākais likums ir **Konstitūcija**. Tā nosaka, ka Rumānija ir nacionāla, vienota un nedalāma valsts, regulē attiecības starp izpildvaru, likumdevēju un tiesu varu un starp valsts iestādēm, pilsoņiem un juridiskām personām;

konstitucionālos likumus pieņem uz konstitucionālo pilnvaru pamata, to dara vēlēta un šim nolūkam sasaukta konstitucionālā asambleja;

pamatlikumi reglamentē valstij īpaši svarīgas jomas, piemēram, valsts robežas, Rumānijas pilsonību, valsts ģerboni un zīmogu, tiesisko kārtību attiecībā uz īpašumu un mantojumu, referendumu organizēšanu un noturēšanu, noziedzīgiem nodarījumiem, kriminālsodiem un to izciešanu, Augstākās tiesnešu padomes, tiesu, Valsts prokuratūras un Revīzijas palātas organizāciju un darbību, to personu tiesības, kuriem kaitējušas valsts iestādes, valsts aizsardzību, valsts iestāžu un politisko partiju organizāciju;

vienkāršie likumi reglamentē visas pārējās jomas, uz kurām neattiecas pamatlikumi. Ar vienkāršu likumu nevar grozīt hierarhiski augstāku tiesību normu, piemēram, pamatlikumu vai Konstitūciju;

īpašos gadījumos (Parlamenta brīvdienā laikā) atsevišķas jomas, kuras noteicis Parlaments, var regulēt ar **valdības rīkojumiem**. Šādus rīkojumus izdod, pamatojoties uz īpašu pilnvarojuma aktu, ievērojot tajā noteiktos ierobežojumus un nosacījumus. Ārkārtas situācijās valdībai ir tiesības izdot ārkārtas rīkojumus attiecībā uz jebkuru jomu, kurā tas tiek uzskatīts par nepieciešamu;

valdības lēmumi nosaka to, kā efektīvi īstenot likumus, un citus ar likumu īstenošanu saistītus organizatoriskus jautājumus;

valsts centrālās administrācijas normatīvos aktus (pavēles un instrukcijas) pieņem tikai uz likumu, valdības lēmumu un rīkojumu pamata un to īstenošanas nolūkā;

autonomo pārvaldes iestāžu akti;

pašvaldību administrāciju (reģionu pašvaldību, vietējo pašvaldību, pilsētu pašvaldību) **normatīvie akti** reglamentē jomas, par kurām ir atbildīgas vietējo pašvaldību iestādes.

Citi tiesību avoti

Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) prakse un ES tiesu prakse.

Valsts tiesu prakse nav uzskatāma par tiesību avotu, bet Augstākās kasācijas tiesas nolēmumi, kuru mērķis ir nodrošināt noteiktu tiesību normu vienveidīgu interpretāciju, ir sekundārie tiesību avoti. Par sekundāriem tiesību avotiem var uzskatīt arī Konstitucionālās tiesas nolēmumus ar *erga omnes* spēku.

Saskaņā ar Likuma Nr. 287/2009 par Civiltiesību avoti var būt likumi, **paražas** un **vispārējie tiesību principi**. Par paražām uzskata tradīcijas un profesionālo praksi.

Iepriekš minētajā regulējumā ir paredzēti šādi noteikumi attiecībā uz paražu kā tiesību avota piemērošanu:

paražas piemēro gadījumos, kas nav regulēti normatīvajos aktos. Ja paražas nepastāv, piemēro tiesību normas, kuras regulē līdzīgus gadījumus; ja nepastāv arī šādas tiesību normas, piemēro vispārējos tiesību principus;

normatīvajos aktos regulētajos jautājumos paražas piemēro tikai tad, ja normatīvajā aktā uz tām ir iekļauta skaidra norāde;

par tiesību avotiem var atzīt tikai tādas paražas, kas atbilst sabiedriskajai kārtībai un vispārējiem morāles principiem;

paražu pastāvēšana un saturs ir jāpierāda ieinteresētajai pusei. Prezūmē, ka attiecīgajā jomā pilnvaroto iestāžu vai organizāciju apkopojumos publicētās paražas pastāv, līdz kamēr ir pierādīts pretējais.

Normu hierarhija

Tiesību normu hierarhija Rumānijā ir šāda.

Augstākā spēka tiesību normas Rumānijā ir Konstitūcija un konstitucionālie likumi. Visiem pārējiem normatīvajiem aktiem un tiesību normām ir jāatbilst tai.

Otro vietu hierarhijā ieņem pamatlikumi. Pamatlikumus pieņem Parlaments ar kvalificētu balsu vairākumu.

Trešais tiesību normu veids ir vienkāršie likumi. Vienkāršos likumus pieņem Parlaments ar vienkāršu balsu vairākumu. Ar vienkāršu likumu nevar grozīt pamatlikumus vai Konstitūciju.

Ceturtais tiesību normu veids ir valdības rīkojumi.

Piektajā vietā tiesību normu hierarhijā ir valdības lēmumi.

Sestajā vietā tiesību normu hierarhijā ir valsts centrālās administrācijas un autonomo pārvaldes iestāžu normatīvie akti.

Zemāko vietu tiesību normu hierarhijā ieņem pašvaldību administrāciju (reģionu pašvaldību, vietējo pašvaldību, Bukarestes padomes) izdotie normatīvie akti.

Institucionālā sistēma

Institūcijas, kas ir atbildīgas par normatīvo aktu pieņemšanu

Saskaņā ar Konstitūciju valsts ir veidota, balstoties uz konstitucionālās demokrātijas **varas dalīšanas principu** (starp likumdevēju varu, izpildvaru un tiesu varu), **varas līdzsvara principu un pilnvaru nodalīšanas principu**.

Valsts vara ir sadalīta starp Parlamentu, valdību un tiesu iestādēm, un visas šīs institūcijas piedalās tās īstenošanā. Varas līdzsvaru starp valsts iestādēm un pilsoņiem garantē Konstitucionālā tiesa, Rumānijas ombuds, Revīzijas palāta un Likumdošanas padome.

Parlaments ir galvenā pilsoņu pārstāvības struktūra un vienīgā valsts likumdevēja institūcija. To veido **Pārstāvju palāta** un **Senāts**. Pamatā **likumdevēja vara** pieder vienīgi Parlamentam, taču atsevišķos gadījumos šī funkcija tiek dalīta ar izpildvaru (valdību) un vēlētajiem (pilsoņiem).

Valdība var izdot rīkojumus, pamatojoties uz tīpašu pilnvarojuma likumu, ko pieņem Parlaments. Ārkārtas gadījumos, kad ir steidzami jārisina kādi jautājumi, valdība var izdot ārkārtas rīkojumus.

Likumdošanas process

Likumdošanas procesam ir trīs posmi:

1. valdības posms jeb pirmsparlamenta posms:

normatīvā akta projekta izstrāde un pieņemšana valdības līmenī;

normatīvā akta projekta iesniegšana publiskai apspriešanai, ievērojot tiesiskajā regulējumā paredzētos nosacījumus;

normatīvā akta projekta apstiprināšana Likumdošanas padomē, starp ministriem un citās institūcijās;

normatīvā akta projekta pieņemšana valdības līmenī;

2. parlamentārais posms:

normatīvā akta projekta nosūtīšana vienai no Parlamenta palātām (Pārstāvju palātai vai Senātam kā pirmajai palātai), ievērojot Rumānijas Konstitūcijā paredzēto kompetences jomu;

normatīvā akta projekta apspriešana un tam veltīta ziņojuma/atzinuma pieņemšana Parlamenta pastāvīgajās komisijās (noteiktos gadījumos var izveidot tīpašas komisijas);

pirmās palātas plenārsēde, kurā tiek pausta tās nostāja par normatīvo aktu projektiem un likumdošanas iniciatīvām. Pirmajai palātai sava nostāja jāpauz 45 dienu laikā, sākot no dienas, kad normatīvo aktu projekti un likumdošanas iniciatīvas ir iesniegtas Parlamenta Pastāvīgajā birojā;

kodeksu vai citu tīpaši sarežģītu likumu gadījumā minētais termiņš ir 60 dienas, sākot no dienas, kad tie ir iesniegti Pastāvīgajā birojā;

valdības ārkārtas rīkojumu gadījumā termiņš ir 30 dienas;

ja termiņš ir nokavēts, normatīvā akta projektu vai likumdošanas iniciatīvu uzskata par pieņemtu, un to nosūta Pārstāvju palātai galīgā lēmuma pieņemšanai.

Pēc tam par normatīvā akta projektu/likumdošanas iniciatīvu notiek balsošana (to atbalsta vai noraida), un to nodod lēmējpalātai (Pārstāvju palātai vai Senātam), kas pieņem normatīvā akta galīgo redakciju;

3. pēcparlamentārais posms:

normatīvā akta konstitucionālā kontrole jeb *a priori* kontrole (Konstitucionālā tiesa pārbauda, vai normatīvais akts atbilst Konstitūcijai). To var pieprasīt **Rumānijas prezidents**, palātu priekšsēdētāji, valdība, Augstākā kasācijas tiesa, Rumānijas ombuds vai vismaz 50 deputāti, vai vismaz 25 senatori. To var veikt arī *ex-officio*;

visbeidzot prezidents **izsludina normatīvo aktu** 20 dienu laikā pēc tā saņemšanas. Ja prezidents pieprasa pārskatīt normatīvo aktu (šādu prasību var izvirzīt tikai vienu reizi) vai izvērtēt tā atbilstību Konstitūcijai, normatīvo aktu izsludina 10 dienu laikā pēc tā saņemšanas, kad tas ir atkārtoti pārskatīts vai kad no Konstitucionālās tiesas ir saņemts apstiprinājums par tā atbilstību Konstitūcijai;

normatīvais akts stājas spēkā trīs dienu laikā pēc tā publicēšanas Rumānijas Oficiālā Vēstneša pirmajā daļā vai vēlākā datumā, kas ir norādīts normatīvajā aktā.

Juridiskās datubāzes

Rumānijas juridiskā datu bāze, ko izstrādājusi, pārvalda un atjaunina **Rumānijas Likumdošanas padome**, nodrošina publisku bezmaksas piekļuvi Rumānijas normatīvajiem aktiem.

Šī datubāze ir tiešsaistes versija Rumānijas Normatīvajai uzskaites sistēmai (*Repertoriul legislației României®*) jeb Rumānijas normatīvo aktu oficiālajam reģistram, kurā sniegta precīza un pareiza informācija par katra normatīvā akta juridisko statusu dažādā laikā.

Šī datubāze aptver laikposmu no 1864. gada līdz šim brīdim.

Pieeja datiem ir iespējama pēc dažādiem meklēšanas kritērijiem:

normatīvā akta kategorijas/veida;

normatīvā akta numura;

normatīvā akta izdošanas gada (laikposma);

normatīvā akta publicēšanas laikposma;

normatīvā akta publikācijas Rumānijas Oficiālajā vēstnesī (veids, numurs, gads);

atslēgas vārdiem normatīvā akta nosaukumā;

normatīvā akta statusa (spēkā, zaudējis spēku);

citiem kritērijiem (likumdošanas process, individuāls/publicēts, nepublicēts).

Likumdošanas padomes iekšējā tīklā ir datubāze, kas satur atjauninātu juridisku informāciju, kas ir nepieciešama normatīvo aktu projektu apstiprināšanai vai likumdošanas procesā noderīgas informācijas sniegšanai.

Vēl vienai **datu bāzei**, kaut arī tā ir atšķirīgi veidota, var piekļūt no **Pārstāvju palātas** (vienu no Parlamenta palātām) tīmekļa vietnes. Meklēšanu tajā var veikt pēc:

normatīvā akta veida;

numura;

datuma;

normatīvā akta izdevējietādes;

publicēšanas datuma un atslēgas vārdiem (gan normatīvā akta nosaukumā, gan tekstā).

Vai piekļuve datu bāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve datu bāzei ir **bez maksas**.

Lapa atjaunināta: 20/03/2014

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.